



Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta vuosille 2017 - 2019 / HP

VD/6017/00.04.03/2016
HP/HW/JJ/MOra/

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) hallitus on pyytänyt jäsenkunnilta lausuntoa (DNro 543/02.020.200.2000/2016) HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta (TTS) vuosille 2017-2019 sekä vesihuollon ja jätehuollon investointiohjelmista vuosille 2017-2026. Lausunnot on pyydetty antamaan 2.9.2016 mennessä.

HSY:n yhtymäkokouksen on kuntalain mukaan hyväksyttävä kuntayhtymälle seuraavan vuoden talousarvio ja taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle tai useammalle vuodelle (suunnitelmakausi). Taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi on talousarviovuosi. HSY:n perussopimuksen mukaan toiminta- ja taloussuunnitelmasta on pyydettävä jäsenkaupunkien lausunnot ennen sen hyväksymistä.

Talousarvion ja -suunnitelman laadinnassa tuottavuustavoitteena on ollut keskimääräinen 1,5 % vuotuinen tuottavuuden paraneminen. Myyntituottojen budjetoinnissa on otettu huomioon toimintavolyymien ja toiminnan muutokset sekä vesihuollon ja jätehuollon talousmallioletukset. Yleisenä kustannustason muutoksena vuodelle 2017 on käytetty 1,2 % ellei tarkempaa ennustetta ole ollut käytettävissä.

Tavoitteet

HSY:n toiminta- ja taloussuunnitelman 2017-2019 tavoiteasetanta perustuu yhtymäkokouksen 14.11.2014 hyväksymään uuteen strategiaan 2020, josta TTS-kauden tavoitteiden ja hankkeiden pohjana ovat strategiset päämäärät (5 kpl). HSY:n ympäristöohjelmaksi valmistellaan lopullisen toiminta- ja taloussuunnitelman liitteeksi syksyllä 2016.

Toiminta

Vedentuotannon arvioidaan kasvavan vuosittain noin 0,4 % perustuen toiminta-alueen arvioituun 1,5 % vuosikasvuun ja toisaalta veden ominaiskulutuksen ennakoituun 1,1 % vuosittaiseen vähenemiseen. Vuonna 2017 verkostoon pumpatun veden määrän arvioidaan olevan 90,7 milj. m³ ja laskutettavan vedenmyynnin 73,3 milj. m³. Viikinmäen ja Suomenojan jätevedenpuhdistamoilla arvioidaan käsiteltävän jätevettä yhteensä 137,3 milj. m³.

Asiakaskiinteistöillä tehdään vuonna 2017 noin 8,3 miljoonaa jäteastiatyhjennystä ja kuljetetaan jätteitä yhteensä noin 300 000 tonnia. Lisäkasvua syntyy, kun kartongin keräys ja sako- ja umpikaivolietteiden kuljetus siirtyvät kokonaisuudessaan HSY:n tuottamaksi palveluksi vuoden 2017 aikana.

Vantaan Energian jätevoimalaan toimitetaan jätteitä energiakäyttöön yhteensä 228 000 tonnia. Ämmäsuon jätteenkäsittelykeskukseen vastaanotetaan jätteitä yhteensä noin 311 000 tonnia, josta biojätettä on 48 000 tonnia ja muita hyödynnettäviä jätteitä noin 189 000 tonnia sekä maa-aineksia 59 000 tonnia.

Henkilöstö

Henkilöstön määrällinen tarve on arvioitu voimassa olevassa henkilöstösuunnitelmassa 2016-2018. Suunnitelmakauden aikana henkilöstömäärän lasku loivenee. Vuonna 2017 keskimääräinen HSY:n henkilöstömäärä on 758,5 htv, kun se vuonna 2016 on suunnitelman mukaisesti 768,5 htv. Henkilöstömäärien toteumat ovat jääneet suunniteltua alemmalle tasolle. Henkilöstösuunnitelma päivitetään suunnitelmakaudelle 2017-2019 ja muutokset otetaan huomioon lopullisessa taloussuunnitelmassa.

Talous

Vuonna 2017 HSY:n toimintatuottojen arvioidaan olevan 354,7 miljoonaa euroa, mikä on vuoden 2016 ennusteeseen verrattuna 4,1 miljoonaa (1,2 %) enemmän. Huomioon on otettu vesitaksissa oletettu 0,6 % inflaatiokorotus ja 2,0 % reaalikorotus. Jätehuollossa reaalikorotusta ei oletettu tehtävän.



Jäsenkunnilta perittävät kuntaosuudet muodostavat 1 % HSY:n toimintatuloista. Näillä katetaan ne seutu- ja ympäristötiedon sekä ilmastoinfon toiminta- ja pääomakulut, joita ei saada katettua palvelutuotannon myynnistä ja hankerahoituksista saaduilla tuloilla. Vuonna 2017 laskutettavat kuntaosuudet ovat 4,19 miljoonaa euroa (4,14 milj. vuonna 2016).

Vuonna 2017 HSY:n toimintamenot ovat 178,6 miljoonaa euroa, mikä on 1,3 miljoonaa (-0,7 %) vähemmän ennusteeseen 2016 verrattuna. Toimintakulujen budjetoinnissa on otettu huomioon muun muassa sopimukset palopostien kunnossapidosta, vesihuollon vuotohallintastrategian toimenpiteistä ja vuoden lopulla tapahtuvasta muutosta uusiin toimitiloihin. Jätehuollossa lopetetaan vaihteittain jätteenkuljetuksen käsittelyosuuden läpilaskutus.

Toimintatuottojen ja -kulujen erotuksena syntyvä toimintakate vuonna 2017 on 178,0 miljoonaa (50,2 %), kun se 2016 ennusteessa on 172,6 miljoonaa. Toimintakate paranee koko suunnitelmakauden ajan ollen 189,1 miljoonaa (52,7 %) vuonna 2019.

Vuonna 2017 nettorahoituskulut ovat yhteensä 67,6 miljoonaa euroa, mikä on 1,0 miljoonaa vähemmän kuin vuoden 2016 ennusteessa. Korkokuluista 63,0 miljoonaa euroa on jäsenkunnille perustamislainoista maksettavia korkoja. Näiden osuus vähenee suunnitelmakauden lopulla, kun perustamislainojen ensimmäiset lyhennykset alkavat vuonna 2019. Rahoitustuottoihin on budjetoitu 1,0 miljoonan euron osinkotuotot Uudenmaan Voima Oy:ltä.

Toimintakateen ja rahoituserien jälkeen muodostuva vuosikate ilmaisee tulorahoituksen, joka juoksevien menojen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2017 vuosikate on 110,4 miljoonaa, kun investoinnit ja lainojen lyhennykset ovat yhteensä 188,3 miljoonaa euroa. Vuosikate paranee koko suunnitelmakauden ajan, mutta siitä huolimatta erityisesti vesihuollon investointien rahoittamiseksi joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa koko suunnitelmakauden ajan yhteensä noin 331 miljoonaa euroa. Jätehuollon toimialalla tulorahoitus kattaa toimialan investoinnit kaikkina suunnitelmavuosina.

Tilikauden tulos vuonna 2017 on vuosikatteesta vähennettävien pysyvien vastaavien (käyttöomaisuus) poistojen jälkeen +12,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Jätehuollon investointivarausten purkamisesta aiheutuvien poistoerokirjausten ja vesihuollon tuloksesta maksettavan tuloveron jälkeen tilikauden ylijäämä on +12,4 miljoonaa euroa.

Investoinnit

Vesi- ja jätehuollon investoinnit perustuvat HSY:n hallituksen 22.4.2016 hyväksymiin investointiohjelmiin vuosille 2017-2026. Vuonna 2017 investoinnit ovat yhteensä 167,7 miljoonaa euroa, josta 150,3 miljoonaa on vesihuollon ja 12,4 miljoonaa jätehuollon investointeja.

Vesihuollon toiminta-alueen laajentumisen ja kaavoituksen edellyttämistä investoinneista merkittävimmät investointikohteet ovat mm. Finnöö ja Suurpelto Espoossa, Jätkäsaari, Kalasatama ja Pasila Helsingissä sekä Kehäradan asemaseudut Vantaalla. Haja-asutusalueiden vesihuoltoa rakennetaan mm. Kotimäessä Espoossa sekä Syväojan alueelle Vantaalla.

Vedenhankinnan ja puhdistuksen merkittävimmät investoinnit kaudella ovat Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitoksen kapasiteetin nostaminen ja rakennustekninen saneeraus sekä Kuninkaanlähteen pohjavedenottamon uudistaminen. Vedenjakeluverkoston keskeisiä suunnitelmakauden investointeja ovat Hiekkaharjun uuden vesitornin rakentaminen, uudet yhteydet Vanhastakaupungista Ala-Tikkurilaan, Ilmalan painepiiristä Myyrmäkeen ja Mäkkylästä Kauniaisten vesitornille sekä Helsingin keskusta-alueen tunnelivesijohtoverkon täydentäminen energiatunneliin rakennettavalla Mäkelänkatu-Junatie-runkovesijohdolla. Viemärintijärjestelmän merkittävimmät investoinnit ovat Kivistön ja Koillis-Espoon runkoviemäri, Laajasalon pumppaamon painevieman kahdentaminen sekä Jokivarsi-Mikkola-runkoviemäri.

Verkostosaneerauskissa keskitytään runkoyhteyksien toiminnan varmistamiseen. Merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina kaupunkien katutöiden yhteydessä. Etelärannan vesihuoltoverkostot uusitaan ja alueen sekaviemäriverkon ylivuotojen hallintaa parannetaan.

Blominmäen jätevedenpuhdistamon rakentaminen jatkuu koko suunnitelmakauden ajan. Jätevedenpuhdistuksessa investoidaan lisäksi rejektiviesien erilliskäsittelyn tehostamiseen.



Viikinmäen puhdistamon toiminnan kannalta kriittinen purkutunneliyyhteys kahdennetaan välillä Viikinmäki – Viikki.

Jätehuollon suurin yksittäinen investointi on Jorvaksen Sortti-aseman rakentaminen Kirkkonummelle. Asema valmistuu käyttöön otettavaksi loppuvuodesta 2017. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa jatketaan ympäristövaikutusten hallinnan ja alueiden sekä toimintojen kehittämisen investointeja. Jätevesien tasausallaskapasiteettia rakennetaan vuoteen 2018 saakka. Vuosittain rakennetaan valmiiksi 1-2 hehtaarin laajuinen alue uutta kaatopaikkojen pintarakennetta. Kaatopaikkakaasun keräysverkostoa laajennetaan ja korjataan vuosittain. Lisäksi biojätteen käsittelylaitosten toimintavarmuuteen panostetaan.

Rahoitus

Jäsenkuntien perustamislainojen (1,2 miljardia) lisäksi HSY:llä on ulkopuolisista rahoituslaitoksista nostettua lainaa vuoden 2016 ennusteen mukaan noin 300 miljoonaa euroa, mikäli vuoden 2016 tulorahoitus ja investoinnit toteutuvat vuosiennusteen mukaisesti.

Kuntayhtymän tulorahoitus (vuosikate) ei riitä kattamaan suunniteltua investointitasoa ja lainojen lyhennyksiä, jonka vuoksi suunnitelmakauden kaikkina vuosina joudutaan nostamaan uutta ulkopuolista lainaa yhteensä noin 331 miljoonaa euroa. Lainoja lyhennetään suunnitelmakaudella noin 83 miljoonalla eurolla. Ulkopuolisilta nostetun pitkäaikaisen velan yhteismäärä suunnitelmakauden lopulla on noin 587 miljoonaa euroa.

HSY:n omavaraisuusaste alenee koko suunnitelmakauden ajan ollen vuoden 2019 lopussa 23,6 %, kun se viimeisimmässä tilinpäätöksessä oli 25,1 %. Alustavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa ei ole otettu huomioon Ekokem Oyj:n osakekauppaa. Tämä sisällytetään syksyllä laadittavaan lopulliseen talousarvioesitykseen.

Tekninen lautakunta 23.8.2016 § 9

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon antamista Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän hallitukselle HSY:n alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksesta 2017-2019 sekä vesihuollon ja jätehuollon investointiohjelmista vuosille 2017-2026:

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY:n alustavan toiminta- ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2017-2019 tavoiteasetanta perustuu HSY:n strategiaan 2020, jonka pohjalta määritellyt tavoitteet ovat numeraalisia, mitattavia ja helposti raportoitavia. Esitetyt indikaattorit ovat selkeitä. Vesihuollon saneerausinvestoinneissa saneerausvelka on suuri, sillä verkoston uusiutumiseksi on arvioitu ja tavoitellaan tasoa 290 vuotta. Sähköisten asiointipalveluiden määrässä tavoitellaan vuoteen 2020 mennessä 65 ... 70 % tasoa. Sähköisten palveluiden kehittämiseen edelleen kannustetaan.

Verkkotieto- ja arkistojärjestelmien yhteiskäyttöä HSY:n ja jäsenkuntien kesken on edistetty, mutta tällä saralla on edelleen tehtävää. Investointien suunnittelussa yhteisellä paikkatietopohjaisella järjestelmällä saatettaisiin saada synergiaetuja kuntien ja HSY:n kesken. Samalla saavutettaisiin sujuvuutta suunnitteluun ja parannettaisiin pitkäjänteistä yhteishankkeiden suunnittelua. Yhteinen järjestelmä, tietojärjestelmien rajapinnat tai säännöllinen tiedonvaihto selkiyttäisivät suunniteltujen hankkeiden sijaintia ja aikataulutusta. Mahdollisten yhteisten järjestelmien tai rajapintojen ja tiedonvaihdon olisi hyvä perustua olemassa oleviin tietokantoihin.

Sammutusvesisopimuksen mukainen palopostien kunnossapito on otettu huomioon HSY:n vuoden 2017 toimintakuluissa. Jaupunki suhtautuu varauksella sopimuksen toteutukseen, sillä kunnossapidettävistä paloposteista sopiminen pelastuslaitoksen kanssa on vielä kesken, vaikka kaupunki on yrittänyt kiirehtiä asiaa.

HSY:n hallitus on pyytänyt lausuntoa vesihuollon ja jätehuollon investointiohjelmista vuosille 2017-2026. Lausuntopyynnön liitteenä on koosteet investointiohjelmista. Vesihuollon investointiohjelmassa on esitetty HSY:n investointistrategiaa ja korirakennetta. Samoin on esitetty koreittain investointien päämäärät, palvelutaso, tavoitteet ja investoinnit suuruusluokkana. Investointiohjelmasta ei



kuitenkaan ilmene kuinka hankkeet jakautuvat eri jäsenkuntien kesken ja mitä hankkeita investointiohjelmassa ylipäätään on otettu mukaan.

Vesihuollon investointiohjelmasta on mahdotonta arvioida kuinka Vantaalle tärkeät vesihuollon toimintavarmuutta parantavat investointikohteet on otettu huomioon investointiohjelmassa. Ohjelman koosteesta ei esimerkiksi ilmene Piispankylän runkovesijohdon rakentamista, jolla varmistetaan Kivistön keskusta-alueen ja Katriinan sairaalan vesijohtoverkoston toimintavarmuus kaikissa tilanteissa. HSY:n investointikohteiden sijoittumisesta ja hankkeiden ajoittumisesta toivotaan jatkuvaa ja avointa keskustelua jäsenkuntien kanssa, jotta mahdolliset synergiakohteet voidaan havaita ajoissa ja ottaa huomioon pitkän tähtäimen suunnittelussa. Ennakoimalla saadaan säästöjä mahdollisesti yhdistämällä suunnittelukohteita ja urakoita. Esimerkiksi Ullantie – Joukontie – Rekolantie olisi ollut vuonna 2016 rakennettavista kaupungin ja HSY:n kohteista erinomainen ja kustannustehokas yhteishanke.

Vesihuoltoverkostojen saneerauksessa on huolestuttavaa, että merkittävä osa verkostosaneerauksista tehdään yhteishankkeina jäsenkuntien katutöiden yhteydessä. Vantaalla vanhojen alueiden saneerausvarat ovat vähäiset, mikä saattaa johtaa alueelliseen epätasa-arvoon HSY-alueen asukkaiden vesihuollon palvelutasossa. Yhteistyö kaupunkien kanssa on tarpeen, mutta kadun peruseräparannus ei saisi olla tärkein kriteeri valittaessa saneerattavia vesihuolto-osuuksia.

Investointitasoa on tarkasteltu vesi- ja jätehuollossa kymmenen vuoden aikajänteellä. Investointien kriittinen tarkastelu ei kuitenkaan saisi muodostaa haitallisia vaikutuksia jäsenkuntien maankäytön suunnittelulle kehittämiselle. Talousmallien kehityssuunta on oikea.

Vesihuoltolain ja maankäyttö- ja rakennuslain muutokset ovat astuneet voimaan 1.9.2014 ja hulevesineuvottelut HSY:n ja jäsenkuntien kesken ovat käynnissä. Lakimuutokset saattavat edellyttää tarkistuksia nykykäytäntöihin sekä uusien menettelytapojen ja vastuiden sopimista jäsenkuntien kanssa. Vantaa pitää nykyisenkaltaista toimintamallia tehokkaana, taloudellisena ja tarkoituksenmukaisena. Koska asiasta edelleen neuvotellaan HSY:n kanssa ja yhteisesti hyväksytyjen taloudellisten ja toiminnallisten selvitysten laatiminen on kesken, Vantaa ei ole omassa talousarvioesityksessään vuodelle 2017 voinut ottaa huomioon ja varautua mitenkään lainsäädännön mahdollisiin vaikutuksiin kunnan ja vesihuoltolaitoksen välisiin kustannus- ja vastuujakoihin.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala ilmoittaa, että ensi vuotta koskevassa rakentamishjelmaluonnoksessa on varauduttu toteuttamaan HSY:lle vesihuollon rakennushankkeita yhteensä noin 8,0 miljoonalla eurolla. Rakentamishjelmassa ei ole otettu huomioon HSY:n toimittamien vesihuollon putkimateriaalien kustannuksia, joita kaupunki ei laskuta HSY:ltä. Investoinnin lisäksi HSY:n tulisi ottaa putkimateriaalien hankinta huomioon omassa talousarviossaan. Lisäksi Vantaa on talousarviossaan varautunut myymään suunnittelu- ja rakennuttamispalveluja HSY:lle noin 1,22 miljoonalla eurolla.

Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupunkien sekä Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) ovat yhdessä kehittäneet pääkaupunkiseudun asukkaalle sopivan energianeuvontapalvelun toimintamallin. Erilaisten kokeilujen kautta on päädytty suuntaamaan neuvonta erityisesti kustannustehokkaimpaan ja päästövähennyspotentiaalilta merkittävimpään sektoriin, käytännössä taloyhtiöiden hallitusten kouluttamiseen. Nyt valmistellaan energianeuvontapalvelun siirtämisestä vuoden alusta osaksi HSY:n Ilmastoinfoa. Toiminta- ja taloussuunnitelmassa olisikin tarpeen huomioida mahdollinen uusi Ilmastoinfon toiminnan painotus."

Käsittely: Esittelijä täydensi lausuntoa seuraavasti:

Lausunnon alkuun lisätään kappale

Lopullisessa toiminta- ja taloussuunnitelmassa sekä investointiohjelmissa tulee ottaa huomioon Pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmän HSY:lle asettamat tulostavoitteet kuluvalle valtuustokaudelle.

ja lausunnon loppuun lisätään Alustavassa talous- ja toimintasuunnitelmassa ei ole otettu huomioon Ekokem Oyj:n osakekauppaa. Tämä sisällytetään syksyllä laadittavaan lopulliseen talousarvioesitykseen. Vantaan kaupunki katsoo, että em. kauppahinta olisi tarkoituksenmukaista kohdentaa investointiohjelman rahoittamiseen HSY:n velkaantumisen hillitsemiseksi."

Päätös:



Hyväksyttiin esittelijän täydennetty lausunto.

Liitteet:

- Lausuntopyyntö
- Ote HSY:n hallituksen pöytäkirjasta 17.6.2016
- Alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2019
- Vesihuollon investointiohjelma vuosille 2017-2026
- Vesihuollon talousmalli vuosille 2017-2026
- Jätehuollon investointiohjelma vuosille 2017-2026
- Jätehuollon talousmalli vuosille 2017-2026

Täytäntöönpano: esitys kaupunginhallitus

Muutoksenhakuohje: 6.2 Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 839 22427, [etunimi.sukunimi\[at\]vantaa.fi](mailto:etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)